

Leden Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Plaats/datum:
Utrecht, 9 juni 2023

Kenmerk:
2023.002/DV/CH

Onderwerp:
Wet tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen

Geachte voorzitter en leden van de vaste Kamercommissie OCW,

Op dinsdag 6 juni is de Wet tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen aanhangig gemaakt bij uw Kamer. Voor de inhoudelijke behandeling van het wetsvoorstel brengen wij een aantal punten onder uw aandacht en vragen wij u om specifiek actie te ondernemen op het punt van de bekostiging en de doorzettingsmacht.

Blijvende inzet nodig voor structurele oplossingen

Door de komst van duizenden kinderen uit Oekraïne en een groeiend aantal asielzoekers staat het nieuwkomersonderwijs sinds 2022 stevig onder druk. In verschillende regio's lukt het niet om alle kinderen binnen de termijn van drie maanden toegang te geven tot onderwijs. De Wet tijdelijke onderwijsvoorzieningen voorziet in de mogelijkheid om het aantal plekken voor nieuwkomerskinderen sneller op te schalen. Schoolbesturen krijgen hierbij de ruimte om beredeneerd af te wijken van de wettelijke bepalingen uit de WPO en WVO over onderwijstijd, bevoegdheden van leraren en het onderwijsprogramma.

Ondergetekenden delen de opvatting dat een lichte vorm van onderwijs beter is dan helemaal geen onderwijs, maar vrezen tegelijkertijd voor een glijdende schaal waarbij er langdurig en misschien wel blijvend wordt ingeleverd op de kwaliteit van het onderwijs aan een kwetsbare en groeiende groep leerlingen. Het onderliggende onderscheid tussen kinderen die wel of geen nieuwkomer zijn zorgt hierbij voor een gevoel van ongemak en laat zich lastig rijmen met het Kinderrechtenverdrag. Het wetsvoorstel mag slechts worden gezien als noodgreep en ontslaat de overheid geenszins van haar plicht om te zoeken naar structurele oplossingen.

Wij vragen uw Kamer op de volgende drie punten actie te ondernemen:

1. Start aanvullende bekostiging pas op de eerste schooldag

Een groot punt van zorg blijft ook met de komst van dit wetsvoorstel overeind staan. Scholen maken afhankelijk van de sector (po of vo) één of twee jaar aanspraak op aanvullende bekostiging voor het verzorgen van onderwijs aan nieuwkomers. Voor het ingaan van deze bekostiging is niet de eerste schooldag

van een leerling leidend, maar de aankomstdatum in Nederland. Door de wachtlijsten bij nieuwkomersvoorzieningen zit er steeds vaker en een steeds groter gat tussen de datum van aankomst en de eerste schooldag. Scholen lopen hierdoor een belangrijk deel van de aanvullende bekostiging mis.

2. **Verleng aanvullende bekostiging voor nieuwkomers**

Uit het wetsvoorstel wordt duidelijk dat de dekking voor de tijdelijke voorzieningen uit de bestaande aanvullende bekostiging moet komen. Bij een langer verblijf van nieuwkomers in een tijdelijke voorziening heeft dit tot gevolg dat er nadien geen aanvullende bekostiging over is voor extra hulp en ondersteuning in een reguliere nieuwkomersklas of het regulier onderwijs. Dit vinden wij niet uit te leggen, omdat juist deze groep leerlingen eerder geen toegang heeft gehad tot een volwaardige vorm van nieuwkomersonderwijs. Wij vragen uw Kamer daarom met klem om de aanvullende bekostiging minimaal te verlengen met de periode waarin een nieuwkomer is aangewezen op een tijdelijke voorziening.

3. **Haal bepalingen over doorzettingsmacht uit wetsvoorstel**

Als het wetsvoorstel wordt aangenomen zijn school- en gemeentebesturen verplicht om jaarlijks afspraken te maken over een dekkend nieuwkomersaanbod in de regio. De minister krijgt daarnaast de bevoegdheid om te besluiten of er in een bepaalde gemeente een tijdelijke nieuwkomersvoorziening moet worden opgericht. Als de inrichting hiervan niet van de grond komt, kan het gemeentebestuur een schoolbestuur aanwijzen dat een tijdelijke voorziening moet inrichten. Indien hier door het schoolbestuur geen opvolging aan wordt gegeven kan er een bekostigingssanctie volgen.

In lijn met het advies van de Raad van State zijn wij van mening dat deze werkwijze de goede samenwerking tussen scholen, gemeenten en rijk doorkruist. De regels voor doorzettingsmacht gaan uit van wantrouwen en zijn eerder ook niet nodig gebleken bij het opzetten van noodvoorzieningen voor Oekraïense kinderen. Ook lost het de problemen rond personeel, huisvesting en grootschalige opvangplekken met veel minderjarige nieuwkomers niet op.

Uiteraard zijn we altijd bereid om de inhoud van deze brief nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Freddy Weima
Voorzitter PO-Raad

Henk Hagoort
Voorzitter VO-Raad

Marieke Postma
Voorzitter LOWAN-PO

Hariëtte Boerboom
Voorzitter LOWAN-VO